

U novom mandatnom razdoblju — s prijašnjim teškoćama

Tomislav Šola

Muzejski dokumentacioni centar,
Zagreb

Na prvom sastanku Izvršnog odbora, prisutni kolege koji su i sami sudjelovali u oblikovanju plana rada, izrazili su uvjerenje da će biti moguće računati na suradnju ostalih članova u samom Odboru i izvan njega. Oslanjanjem Nacionalnog komiteta na administrativni i stručni potencijal Muzejskog dokumentacionog centra bilo je moguće predložiti neke oblike djelovanja koji bi mogli Nacionalni komitet učiniti neophodnim oblikom stručnog organiziranja. Iz dosadašnje prakse znamo (zaista ne želeći umanjiti doprinose pojedinih kolega) da je sav posao obavljao uglavnom predsjednik. Prenesena iskustva i dokumenti rječito govore da je manjkalo suradnje članstva u tolikoj mjeri da našem dugogodišnjem, donedavnom predsjedniku drugu M. Vidmaru dugujemo zahvalnost već i za puko postojanje komiteta.

Iako je plan rada koji je Izvršni odbor prihvatio, čini se, posve upotrebljiv osnov za ozbiljan angažman, sve će i nadalje ovisiti o suradnji i komuniciranju sa članovima. Sudimo li dan po jutru, spremaju nam se mnogobrojne prepreke radu s kojima treba ozbiljno računati: na dvije ponovljene ankete javilo se svega 19 članova; ICOM je poslao izvadak iz vlastite evidencije o neplaćanju članarine koji, ako je točan, sa spiska ICOM-a u našoj zemlji briše više od polovice članova; dvogodišnje neplaćanje, po Statutu, tumači se kao prestanak članstva; ne jave li se kolege još i u slijedećem navratu, komitet će biti sveden na drastično malen broj članova. Za vjerovati je da će to proizvesti jedino loš dojam u samom ICOM-u, kad na slijedećoj sjednici Savjetodavnog komiteta bude podnošen izvještaj. I pak, u prvoj polovici ove godine bi-lježimo i »porast« broja članova: četvero mlađih kolega pridružuje nam se, uvjereni smo s namjerom da konstruktivno pripomognu radu Nacionalnog komiteta, te da se aktivno angažiraju u Međunarodnim komitetima. Ako je članstvo bilježilo porast, daleko

značajniji porast (od 800 %) ostvaren je u prilivu sredstava za djelatnost Nacionalnog komiteta. Za ovu godinu Komisija za kulturne veze Republičkog sekretarijata za prosvjetu kulturu i fizičku kulturu SRH dodijelila je Komitetu 80.000,00 din. Svim ostalim republikama i pokrajinama — uputit ćemo traženja za sufinanciranje rada Nacionalnog komiteta, a već su upućena traženja Međurepubličkom koordinacionom odboru, Nacionalnoj komisiji za UNESCO, i Saveznom zavodu za znanost.

Upotrebljiv program tek je odraz namjera i pravilne prosudbe potreba. Bez mogućnosti da računa na širi angažman članova, posebno onih u Izvršnom odboru, svaki plan ostat će tužan podsjetnik na iluzije koje su ga stvarale. Da je rad potreban, da se toliko toga može učiniti i da se jedino tako realizira, inače diskutabilno, pripadništvo svjetskoj stručnoj organizaciji, — jedva je potrebno dokazivati. Uostalom, usvojeni plan rada uska je realna variјanta mogućeg, stvarana u pravo pod dojmom jedva postojeće suradnje.

»Informatica Museologica« imat će i nadalje dio posvećen ICOM-u i djelovanju Nacionalnog komiteta. Prilozi članova više su no dobrodošli, pogotovo ako pružaju uvid u djelatnost međunarodnih komiteta kojima pripadaju.

Sastanak Savjetodavnog komiteta ICOM-a; Paris, 2—3 srpnja (jula) 1982.

Za razliku od Izvršnog savjeta, čija se nadležstva više osjećaju i nameću u pravo zbog funkcije izvršitelja, Savjetodavni komitet ima ingerencije koje sežu u sve pojedinosti analize, planiranja i korekcija. Ovogodišnji sastanak bio je dobro posjećen: bila je prisutna 31 zemlja, 28 zemalja zastupali su predsjednici Nacionalnih komiteta a tri zemlje ovlaštene predstavnici. Od 26 internacionalnih Komiteta i srodnih udruženja na sastanku je prisustvovalo 17 predsjednika i 3 predstavnika kao zamjena. Shodno javnosti rada i nastojanju da što više ostalih članova upozna sa svojim radom, sastancima prisustvuju najavljeni promatrači, ovaj put gotovo tridesetak. Brojke ne govore mnogo, ali će nam dočarati dio kompleksnosti sastanka. Od strane UNESCO-a prisutan je bio

g. S. Naqui (Odjel za kulturno nasljeđe), predstavnici još nekih organizacija (ICCRUM, OMMSA), generalni sekretar Svjetske federacije prijatelja muzeja i, naravno, cjelokupni sekretarijat ICOM-a.

Kako se rijetko ukazuju prilike za upoznavanje, upotrijebimo ovu da saznamo imena onih koji u najneposrednijem operativnom smislu čine da ICOM funkcionira: L. Monreal (generalni sekretar), P. Olcina (pomoćnik generalnog sekretara i rukovodilac UNESCO/ICOM Dokumentacijskog centra), J. Jordan (direktor projekata), F. Bagherzadeh (direktor Agencije za Aziju), G. H. Divière (stani savjetnik), J. Bridgland (konzultant za konzerviranje), M. de la Torre (konzultant), A. Raffin (dokumentalist), S. Pommelet (dokumentalist), A. Oberlin (administrativni tajnik), M. Ghoneim i B. de Chauliac (administratori).

Nakon minuta šutnje odanog preminulim članovima, primanja novih amandmanskih zahtjeva u statut, prihvaćanja zaključaka prethodne sjednice, te zaključaka izvanrednih sjednica Izvršnog savjeta, — došao je red na izvještaje o radu Nacionalnih komiteta. Trideset četiri pristigla izvještaja prevelik su materijal za čitanje ili raspravu, te je očito da se pod pritiskom svih ostalih poslova i formalnosti i ova prilika za živu razmjenu iskustava propušta. Čak se ne analiziraju izvještaji ni u završnim dokumentima niti o njima postoje makar kakvi zaključci. Predstavljajući Jugoslavenski nacionalni komitet, izrazio sam žaljenje da propuštamo priliku za registriranje i eventualna rješenja problema koji su zajednički bar jednom dijelu Nacionalnih komiteta. Međutim, amandmani, izbori, mnogobrojni detalji organizacije i funkcioniranja odnose sve vrijeme. Sudeći bar po sadašnjem stanju stvari, ICOM, kao organizacija mrežu Nacionalnih komiteta drži jedino svojom članskom bazom i animacijskim organizmom koji daje stručnjake zainteresirane za rad u internacionalnim komitetima. To niti je posve krivo, niti nepoznato, ali ujedno otkriva da je upravo rad unutar Nacionalnih komiteta velika rezerva novih mogućnosti ICOM-a.

Od pojedinosti koje nisu isključivo organizacionog značenja treba spomenuti obavijest Međunarodnog komiteta za glazbene instrumente (CIM-CIM) da komitet radi na dvije publi-

kacije: »Bibliografija na temu koncer-
viranja glazbenih instrumenata« i
»Preporuke za pristup zbirka«. Ko-
mitet za razmjene izložbi zatražio je
od Savjetodavnog komiteta da Izvr-
šnom savjetu predloži da komitet po-
stane internacionalnim, dakle stalnog
karaktera. Savjetodavni komitet je po-
držao zahtjev i za očekivati je da će-
mo imati 21. internacionalni komitet
ICOM-a.

Po izvještaju generalnog sekretara,
ICOM bilježi lagan porast članstva u
razdoblju od 1.1.1981. do 1.6.1982.
(54,7%). Raste također i aktivnost Me-
đunarodnih komiteta. Kao dio izvje-
štaja usvojeni su i zaključci *ad hoc*
Komiteta za članstvo, koji je predlo-
žio porast članarine i orijentaciju is-
ključivo na USA dolare.

ICOM je 1981. godinu završio s defi-
citom od 119.000 dolara, što čini 13%
cjelokupnog budžeta. Aktivnost koja
se odvija u vezi s projektima novih
muzeja gdje rade ICOM-ovi stručnja-
ci, smanjila je deficit s mogućih 30%
na ovaj postojeći. Za ovu godinu ge-
neralni sekretar predviđa da će cje-
kupni prihod ICOM-a biti »ne manji
od 800.000 dolara«.

U spomenutom periodu ICOM je bio
angažiran posebno na nekoliko struč-
nih područja: etika, krijumčarenje
kulturnog nasljeđa, povratak ili resti-
tucija kulturnog nasljeđa, programira-
nje, financiranje muzeja i Međuna-
rodni dan muzeja.

Dokumentacioni centar izvjestio je o
porastu dokumentacijskog fonda, op-
ćem porastu aktivnosti. Traženja cen-
tra da se poboljšaju radni uvjeti, po-
veća prostor i obnove neki poslovi
(microfische) podržali su nacionalni
komiteti skandinavskih zemalja. Na-
kon izvještaja o projektima u kojima
sudjeluju ICOM-ovi stručnjaci, g. Na-
qui je nagovijestio mogućnost da U-
nesco poveća svoju subvenciju ICOM-
u zbog većeg sudjelovanja ICOM-a u
djelatnosti te svjetske organizacije.

Uz sve nužne komplimente ICOM-u
treba reći da kao i sve svjetske or-
ganizacije boluje od neke vrste »zao-
kruživanja« i benevolencije kojima je
cilj — nikad nikog ne povrijediti. To
naravno nije uvijek korisno, iako ču-
va mir u brojnoj porodici. Pohvale su,
naime, date i organizaciji i sadržaju
ovogodišnjeg savjetovanja u Parizu na
temu »Planiranje muzeja« (28.-30. 6), a
bio je to, u cjelini uzevši, promašaj
kojeg bi ista ta benevolentna svjetska
stručna javnost teško oprostila, reci-
mo, nama. Forsiran dignitet sastanka i
čvrst vremenski tjesnac ne dopuštaju
intervencije i slobodno izražavanje mi-
šljenja.

Funkcioniranje ICOM-a pretvara se u
velik organizacijski problem. Zbog to-
ga i postoji regionalni ured za Aziju. O
budućnosti Regionalne agencije raz-
govarat će se ove jeseni u Seulu (Ko-
reja) na Trećoj azijskoj skupštini. Slič-
na veza postoji s organizacijom afrič-
kih nacionalnih komiteta — OMMSA.
Afrički članovi ICOM-a sastat će se u
Niamey-u (Niger) a teme konferencije
će biti — obrazovanje kadrova te re-
stitucija kulturnog nasljeđa. Rezulta-
ti rasprave na ovu drugu temu proslji-
edit će se međuvladinom komitetu
UNESCO-a.

Na posebnom sastanku predsjednika
Međunarodnih komiteta došlo se do
zaključka da najizrazitije mjesto zau-
zima zahtjev za bolje i redovitije finan-
ciranje. Slične prilike za zajednički
rad Nacionalni komiteti nisu imali, ta-
ko da je, zbog očito prisutnih proble-
ma, usvojen prijedlog da se obnovi
rad male radne grupe koja bi trebala
dati jednu osnovanu analizu.

Prema statutu ICOM-a, Savjetodavni
komitet dužan je godinu dana prije
generalne skupštine verificirati listu
kandidata za predsjedništvo, predsej-
dnika blagajnika i članove Izvršnog sa-
vjeta. Izbori, kao vrhunski oblik (nuž-
nog) formalizma, uz sve realizirane
i pokušane amandmane, oduzimaju la-
novski dio vremena, tek se uvjetno
mogu proglasiti radnim dijelom sa-
stanka. Generalnoj skupštini bit će
predloženi iduće godine slijedeći kan-
didati: g. Geoffrey Lewis za predsej-
dnika (sadašnji potpredsjednik Izvršnog
savjeta ICOM-a, bivši predsjednik Sa-
vjetodavnog komiteta, direktor studija
muzeologije u Leicester-u, Engleska;
op. T. Š.), za potpredsjednike A.O.
Konaré (Maali), G. Popov (SSSR).
Predsjednik Nacionalnog komiteta
ICOM-a za Ujedinjeno kraljevstvo, g.
Max Hebdich (direktor Museum of
London) kratko je izvjestio ICOM i
prisutne o tijeku organizacionih pri-
prema Generalne konferencije.

T. Š.

52. sjednica Izvršnog savjeta ICOM-a; Paris, 5—6. 7. 1982.

Za razliku od sjednica Savjetodavnog
komiteta, sjednice Izvršnog savjeta su
brojnije, kraće i zanimljivije, jer sve
određeno na njima ima status defini-
ranog i jasnog zadatka. Osim pred-
sjednika i potpredsjednika, sastanku
je prisustvovalo samo četvero članova.
Ostali prisutni pripadali su Sekreta-
rijatu ICOM-a, ili su predstavljali usta-
nove i udruženja (OMMSA, UNESCO).
Više od dvadeset promatrača davalo
je dojam da je riječ o većem sastanku

no što i može biti slučaj s malobroj-
nim članstvom Savjeta.

Analizirajući zaključke sjednice Savje-
todavnog komiteta, Izvršni savjet obra-
tio je osobitu pozornost na preporuku
da se formira posebni *ad hoc* komitet
za problematiku članarina, na zahtjev
da se poveća prostor i budžet Doku-
mentacionog centra, te na zahtjev Na-
cionalnog komiteta Venezuele da špa-
njolski postane treći službeni jezik
ICOM-a. Oba posljednja traženja neće
se uslišiti: financijske argumente obi-
čno nitko ni ne pokušava rušiti. Uosta-
lom, već je za godinu unaprijed poz-
nato da niti Međunarodni komiteti ni
Dokumentacioni centar neće primiti
sva potrebna sredstva. Upravo ta iz-
vjesnost uzrokom je i prijedloga i u-
svojenja nove odredbe kojom se pove-
ćavaju članarine:

individualne

ordinary	US dol.	20.00
supporting	US dol.	55.00

institucionalne

ordinary	US dol.	75.00
sustaining	US dol.	600.00
supporting	US dol.	1250.00

Uviđajući da će takav porast članari-
predstavljati ozbiljnu zapreku statusu
članova u mnogim zemljama, ICOM
će redovnom osobnom članstvu omo-
gućiti olakšice. U tom smislu, Nacio-
nalnim komitetima tih zemalja omo-
gućit će se da zadrže polovicu iznosa
članarina (ali samo) redovnog indivi-
dualnog članstva. Pregledom članstva
i analizom utvrđena je lista od 16 ze-
malja gdje će se olakšice moći dobiti
posebnim zahtjevom predsjednika ko-
miteta. Takve olakšice odobravat će
se jedino ako za prethodnu godinu
budu bar 75% podmirene članarinske
obaveze redovnih individualnih člano-
va. Iste beneficije vrijede i za ostalih
45 zemalja u kojima je dohodak po
stanovniku manji od 1100 US dol. go-
dišnje (a koje nemaju dostatan broj
članova da bi bio ustanovljen nacio-
nalni komitet) ali tek pod uvjetom da
nacionalni komitet uspostave. Kako se
ovim povećanjem članarine krše pra-
vila ICOM-a (koja povećanje ograni-
čavaju na maksimalnih 10%), u istom
smislu je donesen amandman koji od-
luku o tome prepušta Izvršnom sa-
vjetu.

Istovremeno, zaključeno je da je po-
trebno razraditi strategiju stvaranja
novih institucionalnih članova i stvara-
nja posebnih subvencija i olakšica za
muzeje u zemljama u razvoju.

Veći dio rada odvijao se osnovan na
istim temama, koje su bile raspravlja-
ne Savjetodavnog komitetu, samo